

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXIII.

§. 3. De Necessitate bonorum operum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

utrinque sexus perpetuam & illibatam castitatem observant, & quidem magna facilitate ac animi lætitiâ. Ceterum audiendus esset ille, qui in Matrimonio existens diceret, se nunc experiri valde gratam tentationem erga personam aliquam, quam antè non præviderat, adeoque se non obligari ad fidem conjugalem, cum eam initio temerè dederit? An audiendus, qui diceret, se non habere donum castitatis conjugalis, ut unâ possit esse contentus, & ideo sibi licere polygamiam? Par est ratio de veniente castitate.

74. Ob. 3. Papistæ nimium extollunt statum Religiosum in præjudicium Sacramentorum; quia illum æquiparant Baptismo. 2. Tempore S. Augustini Monasteria erant libera, ut posset pro libitu egredi, qui volebat: nunc autem sunt clausura & carceres, quibus inviti detinentur. R. ad 1. Inter Baptismum & Professionem Religiosam facimus quidem aliquam similitudinem, quatenus homo in utroque renuntiat explicitè diabolo, & novæ sit inchoatio vitæ spiritualis, non tamen omnino æquamus, sed piè tantum putamus, per Professionem Religiosam etiam omnem poenam peccatis debitam aboleri, quod fieri per Baptismum fide Divina & certè credimus. Ad 2. Id falsum esse de

semel professis, ipse docet S. Augustinus, dum in Pl. 75. postquam plurimum laudavit votum voluntariæ castitatis, & paupertatis &c. dicit: *Nemo professus in monasterio frater dicat, recedo de monasterio &c. quia vovit &c.* quod tamen facere ausi sunt Lutherus, & ejus exemplo plures. Monasterium est carcer, sed suavis & voluntarius; qui illum sibi gravem reddit per suas indomitas passiones, sibi imputet: sicut qui ex statu matrimoniali sibi cadunt infernum per continuas rixas &c.

Ob. 4. S. Paulus Coloss. 2. reprobat omnes *idolo devotos*, seu cultus DEI arbitrarios, ab hominibus inventos, nec à DEO præceptos & institutos: sed tales sunt vota Religiosa, mortificationes corporis, & peregrinationes: ergo. R. S. Paulus tantum reprobat cultus inanes & vanos, uti superstitiones Philosophorum, abstinentias Judæorum à certis cibis, quasi hi essent immundi ex natura sua, & observationes Legis Mosaicæ, tum jam abrogatæ, & à quibusdam adhuc retentæ; minimè autem reprobat cultus ex natura sua Divinos, & utiles, quos tamen DEUS non precipit, suadet tamen, vel sibi gratos esse declarat. Hos pro arbitratu & devotione sua quilibet potest assumere ad obtinendam majorem perfectionem.

§. III.

De necessitate bonorum operum.

76. Sciendum 2. Ingens inter Sectarios ipsos de necessitate bonorum operum bellum jam pridem exortum esse, dum alij dicebant, bona opera ad salutem

salutem necessaria non esse, sed esse arbitraria, uti Wigandus cum Socijs; alij plùs aucti ea non tantùm necessaria non esse, sed etiam noxia ad salutem & perniciosa contendebant, uti Theologi Ducales Saxoniz in Altenburgenfì Colloquio cum Ambrosio; & Illyrico Centuriatorum præcipuo; alij verò illa ad salutem omnino necessaria asserabant, uti Theologi Electorales, Lipsienses nempe & alij. Quid Lutherus sentit &c. non facile divinaveris, quia variè, ut solebat, locutus est. *Rigidi Lutherani*, seu qui pressius sequuntur Lutheri placita, putant, Lutherum negasse necessitatem bonum operum; quod facis verisimile est ex his & similibus textibus. *Caveamus à peccatis, sed multò magis à legibus & operibus bonis, tantùm attendamus DEI promissionem & fidem.* in serm. de Missa. *Qui operibus onerati sunt, sicut conchilibus onustos videmus Jacobi peregrinos, ij non poterunt penetrare per angustam cæli viam.* in serm. sic DEUS dilexit mundum. *Bona opera non faciunt bonum virum, nec malum mala.* l. de libert. Christ. *Vides, quàm dives sit Christianus homo, vel baptizatus, ut etiam volens non possit perdere salutem suam quantiscunque peccatis, nisi nolit credere; nulla enim peccata possunt eum damnare, nisi sola incredulitas.* l. de Captiv. Babyl. cap. de Baptismo. Vid. Tann. Anatom. p. 2. demonstr. 8. An non hoc est conspirare cum Eunomianis, antiquis hæreticis, pridem ab Ecclesia damnatis? de quorum auctore Eunomio S. Augustinus l. de hæres. ad Quod vult DEUM c. 54. ita scribit: *Fertur etiam*

bonis operibus usque ad eò inimicus, ut asseveraret, quod nihil cuique obisset quorumlibet perpetratio ac perseverantia peccatorum, si hujus, qua ab illo docebatur, fidei particeps esset. Simile refertur etiam de Simonianis, quorum auctor fuit Simon Magus.

Sc. 2. Aliquos ex Lutheranis teste Gerardo in Locis Theol. de bonis operibus §. 46. dicere, bona opera esse quidem necessaria ad salutem, non verò ad justificationem: alios autem, ea esse necessaria ad salutem etiam ut causam sine qua non, vel ut instrumentum. Ipse tamen §. 47. putat, non esse dicendum, quòd necessaria sint ad salutem, quia Apostolus Rom. 3. 4. Gal. 2. Eph. 2. dicit, nos justificari & salvari gratis, fide, sine operibus, gratiâ perfædem, & hoc non ex nobis, non ex operibus, ne quis gloriatur: ubi salutem & justitiam conjungit. Nihilominus & ipse Gerardus tit. cit. docet, bona opera esse necessaria, licet non ad obtinendam justitiam & salutem, tamen ratione mandati & voluntatis Divinæ, ratione debiti, atque ordinis divinitus instituti: ita ut nemo possit justificari & salvari sine bonis operibus, quamquam bona opera non concurrant ad obtinendam justitiam & salutem per modum meriti, vel medij, vel causæ, aut dispositionis, sed sint præcisè fructus & signum veræ fidei, ac eatenus solùm necessaria, quatenus DEUS vult & jubet, fieri bona opera, adeò ut, ubi non sunt bona opera, ibi neque sit, neque esse possit, fides vera, per quam solam debet apprehendi justitia & obtineri salus. Gerardum sequuntur passim Lutherani, & idem

idem videtur dicere Augustana Confessio art 6. Adeoque dicunt, bona opera esse necessaria ut signa fidei, ut effectum gratiae; ratione praecepti, non medij aut meriti; ratione praesentiae, non efficientiae &c.

78. Sc. 3. Nobis hic litem esse pro necessitate bonorum operum ad salutem; nam quod sunt necessaria ad obtinendam *justitiam*, seu in ipso actu justificationis impij, infra docebimus de Justificatione. Sufficit autem hoc loco demonstrare, quod bona opera sint absolute necessaria adultis ad salutem, sive dein per modum meriti (de quo videbimus §. sequente) sive per modum signi verae fidei, ratione praesentiae tantum, & praecepti ac ordinis Divini &c. quod parum interest, & magis ad modum loquendi, quam ad doctrinae substantiam pertinere videtur.

Tria adhuc noto 1. me non capere, quomodo opera bona possint dici necessaria, ut vult Gerardus, non tamen ad salutem, nec ad justificationem. Ad quid ergo sunt necessaria? necessitas necessario refertur ad aliquid, & quidquid necessarium est, ad aliquid necessarium esse necesse est: sicut quod utile est, ad aliquid utile esse necesse est, seu ad finem aliquem. 2. Illud non posse esse necessarium, etiam ratione ordinis Divini & praecepti tantum, quod est impossibile: sed opera bona, utpote praecepta à Deo, quae observari nunquam possunt perfecte juxta Lutheranos, sunt impossibilia: ergo; quomodo enim sit opus bonum, quod ratione imperfectionis suae semper admixtae coram Deo est peccatum mortale? Si igitur

R. P. Pichler Theol. Polemica.

tur consequenter vellent loqui Lutherani ad sua principia, omnes negare deberent, bona opera esse necessaria. Quod tamen plerique hoc tempore & loco non faciunt. 3. Lutheranos asserere, quod *Lex* differat ab *Evangelio* per hoc, quod promissiones Legis sint conditionatae, & salutem proponant sub conditione legis implendae: Evangelij vero sint gratuita, & sine conditione, nisi solius fidei, ut ab operibus contradistinctae, salutem offerant, quia Christus pro nobis implevit legem: ergo iterum negare deberent necessitatem operum ad salutem omnes, si consequenter docerent. Contra quos proinde

Dicendum. Pona opera sunt necessaria ad salutem. Pro. 1. Illud est necessarium ad salutem, sine quo salus obtineri non potest (abstrahendo à modo, quo necessarium est) sed sine bonis operibus non potest obtineri salus: ergo. Ma. est evidens ex notione terminorum. Min. habetur clarè in Scripturis, & SS. Patribus. *Non omnis, qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in Regnum caelorum, sed qui facit voluntatem Patris mei &c.* Mat. 7. facere enim voluntatem DEI, est bene operari seu opera bona facere. *Discedite à me maledicti in ignem aeternum.* Mat. 25. *Quare? Esurivi enim, & non dedistis mihi manducare: sitivi, & non dedistis mihi potum &c.* ergo peccant, qui non faciunt opera pia. *Nisi poenitentiam egeritis, omnes simul peribitis.* Luc. 13. ergo poenitentia, scilicet dolor de peccatis, consequenter aliquid opus bonum est neces-

LII

cel-

cessarium ad salutem. *Pœnitentia vobis necessaria est; en aliquod opus necessarium! ut facientes voluntatem DEI reportetis repromissionem,* Hebr. 10. v. 36. ecce necessitas ad salutem! *Cum metu & tremore vestram salutem operamini.* Philipp. 2. v. 12. ergo operando bene obtinenda est salus. *Si spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.* Rom. 8. v. 13. Sed mortificare carnem est opus bonum. Paucis: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* Mat. 19. sed observate mandata Dei est operari bene. Et quid proderit, si fidem quis dicat se habere, opera autem non habeat, nunquid poterit fides salvare eum? Jac. 2. v. 14. Ex quibus patet bona opera non minus esse necessaria ad salutem, quam sit fides; & quidem non tantum ratione presentia, sed etiam efficientia, ut confidenti palam fiet, præsertim dum jubemur operari salutem. Ex Patribus duos solum audiamus, S. Ambrosius & S. Augustinus. quorum ille in 4. ad Hebr. ait: *Magna quidem res est fides: sed sola fides non sufficit, operari per dilectionem fidem necessarium est, & conversari digne Deo. Non sufficit fides, sed debet addi & vita fidei condigna, opus est quippe omni, volenti cœlum possidere, fidem bonis operibus ornare.* Ille l. de fide & operibus c. 14. *Fam illud videamus, quod excutiendum est à cordibus Religiosis, ne mala securitate salutem suam perdant, si ad eam obrinendam sufficere solam fidem putaverint.*

Prob. 2. Si bona opera non sunt necessaria ad salutem, tunc perinde est

bona vel mala opera facere: sed non est perinde; quoniam qui talia agunt, Regnum DEI non consequentur. Gal. 5. v. 21. Qui vero non facit opera bona, opera mala seu peccata facere necesse est: vel enim observat mandata DEI, vel non? si observat, facit opera bona hoc ipso, diligendo DEUM & proximum, mortificando carnem &c. si non observat, peccat. Dein nemo ex Adversariis negat, intuitu malorum operum hominem damnari: cur ergo negent, hominem intuitu bonorum operum salvari?

Excipiunt 1. Bona opera esse quidem necessaria, sed non per modum meriti, medijs, causæ &c. sed tantum ratione ordinis & voluntatis Divinæ, & necessitate præcepti, nec ita, ut in eis possit poni aliqua fiducia, R. Modò sint necessaria ad salutem, ut sine ijs obrineti salus ab adultis non possit, quomodo-cunque dein vocetur hæc necessitas, medijs vel præcepti, meriti vel conditionis sine qua non, presentia vel causæ seu efficientia, de quo hic non litigo, præsertim cum articulus fidei non sit, salutis primum gradum, seu vitam æternam primam cadere sub meritum propriè dictum seu de condigno, fateamurque nos hominem gratis, sicut justificari, ita in aliquo sensu & salvari, licet augmentum gratiæ & gloriæ cum mereri propriè & de condigno asseramus, scilicet postquam iustitia & jus primum ad vitam æternam sine merito nostro in Baptismo, vel in Pœnitentia nobis datum est, quamquam non sine contritione in adultis & sine operibus bonis, Pœnitentiæ comiti-

mitibus. Caterum si bona opera sūt necessaria necessitate præcepti & voluntatis Divinæ (ut dicunt Lutherani, licet male, cum potius deberent dicere impossibilia, eo quod præcepta observari nequeant) hoc ipso erunt necessaria necessitate medijs; quia necessitate medijs tenemur observare mandata Dei. Mat. 19. facere voluntatem æterni Patris. Mat. 7. Deum & proximum diligere &c. Denique necessarium non est fiduciam ponere in bonis operibus; quando autem & quomodo possumus, dicemus §. sequente.

Excipiunt 2. Promissiones Evangelij sunt gratuite: ergo non sunt conditionata: ergo bona opera ne quidem *ut conditio sine qua non* necessaria sunt ad salutem. R. N. C. nam esse gratuitum & esse conditionatum sibi non opponuntur. Ipsa conditio, scilicet fidei, pœnitentiæ, & aliorum operum, sine quibus obtineri salus non potest, Deo ita ordinante, est gratuita, hoc est, gratis à Deo posita; & ideo, quamvis promissiones Evangelij sint conditionata, tamen rectè vocantur etiam gratuita.

§. IV.

De Merito bonorum operum.

81. Sciendum 1. Meritum supernaturale, de quo hic sermo, sic posse defini: *est obsequium Deo factum, ex se potens movere ad retributionem præmij supernaturalis.* Est duplex, aliud vocatur *de condigno*, vel meritum simpliciter, aut meritum ex justitiâ, meritum propriè dictum. Aliud *de congruo*, vel meritum secundum quid, nixum liberalitate, aut impropriè dictum. Itaque *meritum de condigno* est opus, quod ex intrinseco suo valore & dignitate potest æquare æstimationem præmij, illudque exigit ex debito justitiæ. *Meritum de congruo* est opus, quod suo valore non adæquat æstimationem præmij, habet tamen congruitatem, ut deceat ei conferri præmium, quamvis non sine liberalitate præmiantis. Præter hæc merita potest considerari tertium *de vi-*

gore justitiæ, quod scilicet exigit præmium independenter ab omni gratiâ & liberali acceptatione præmiantis, cujusmodi tamen gratiâ & liberali promissione aut acceptatione nititur meritum de condigno.

Sc. 2. Ad meritum de condigno requiri varias condiciones. 1. Ex parte operis, ut sit actus liber, moraliter honestus, ita ut ex nullo capite vitietur, & supernaturalis. 2. Ex parte personæ merentis, ut sit in statu gratiæ, & nondum extra statum viæ. 3. Ex parte Dei, ut intervenierit aliqua promissio Divina, pactum, vel revelatio de conferendo præmio; licet enim opera hominis justii, seu in gratia constituti, ex intrinseco valore habeant proportionem & æqualitatem cum præmio, illudque connaturaliter exigant independenter ab omni promissione Divi-